

Петренко В.О.

доктор технічних наук,
професор кафедри інтелектуальної власності та управління проектами,
Національна металургійна академія України

Фонарьова Т.А.

кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту,
Національна металургійна академія України

Устінюв А.А.

аспірант,
Національна металургійна академія України

Petrenko Vitaliy, Fonarova Tetiana, Ustinov Artem

National Metallurgical Academy of Ukraine

МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ СТРАХУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

У статті досліджується актуальна тема захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності з використанням страхування. Обґрунтовано переваги страхування перед компенсацією на підставі судового захисту. Доведено, що практика застосування законодавства має цілу низку проблем, тому страхування створює можливість компенсувати збитки набагато швидше та ефективніше. Для здійснення моделювання процесу страхування побудовано життєвий цикл об'єкта права інтелектуальної власності. Розроблено модель процесу страхування об'єктів права інтелектуальної власності, проаналізовано чинники, які впливають на цей процес. Розглянуто підходи до визначення вартості ОПВ як головного чинника, який впливає на визначення страхової суми. Досліджено інші чинники, які впливають на процес укладання договору страхування, а саме: можливі збитки від порушень та розмір витрат на захист порушених прав, строк використання ОПВ як такий, що впливає на визначення строку дії договору страхування, аспекти набрання чинності договору страхування.

Ключові слова: об'єкт права інтелектуальної власності, страхування інтелектуальної власності, об'єкти страхування інтелектуальної власності, захист інтелектуальної власності.

Постановка проблеми. Актуальність теми полягає у тому, що українська, як і світова, економіка знаходиться в умовах, коли знання, інтелект мають вирішальне значення у конкурентній боротьбі. У таких умовах неминуче змінюються підходи, принципи та концепції розвитку підприємницьких структур – формується та розвивається інноваційне підприємництво. Такі підприємства зосереджуються на інноваційному розвитку, націлені на розроблення та комерціалізацію інтелектуальних продуктів. Шлях перетворення інтелектуального продукту на товар дуже складний, результатом є об'єкти права інтелектуальної власності (ОПВ). Саме тому особливого значення набуває охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності. Ситуація, яка склалася, на жаль, характеризується відсутністю в Україні механізму здійснення компенсації збитків від незаконного використання інтелектуальної власності за допомогою страхування. На відміну від компенсації, яка відбувається на підставі судового захисту, страхування створює можливість компенсувати збитки набагато швидше, оскільки саме рішення суду ще не означає, що воно одразу ж буде виконано

порушником прав. Тому компенсація збитків за допомогою страхування є більш прийнятною формою захисту майнових прав власника інтелектуальної власності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні аспекти щодо визначення поняття «інтелектуальна власність» відображено в роботах таких учених, як В.Д. Базилевич, П.П. Крайнев, В.О. Рибалкін, Р.В. Ульянов, А.А. Чухно, П.М. Цибульов. Проблеми сфери інтелектуальної власності (ІВ) широко досліджуються та вивчаються вітчизняними науковцями. Про це свідчить створення проекту «Національна стратегія розвитку сфери інтелектуальної власності», в якому, зокрема, наголошується, що практика застосування законодавства виявила цілу низку проблем, пов'язаних із невідповідністю деяких його норм нормам міжнародного права, забезпеченням ефективного захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності та створенням цивілізованого ринку цих об'єктів [1].

Питанням дослідження механізмів комерціалізації інтелектуальної власності присвячено наукові праці таких учених-економістів, як: Г.О. Андрощук,

О.Б. Бутнік-Сіверський, К.А. Весельська, К.І. Дмитрів, Н.О. Крикун, С.М. Махнуша, Н.М. Мироненко, О.П. Орлюк, А.Ю. Рикуніч, В.Б. Струтинський, Н.О. Шпак, О.С. Харченко та ін. [2]

Дослідженню стану і проблем розвитку вітчизняного страхового ринку присвятили свої наукові праці В. Базилевич, О. Барановський, О. Гаманкова, О. Заруба, С. Осадець, Є. Романенко, О. Слюсаренко, І. Фисун, В. Фурман та ін. Однак страхування результатів інтелектуальної діяльності поки що не знаходиться в пріоритетних напрямках розвитку страхової галузі [3].

Питанням вартісної оцінки об'єктів інтелектуальної власності присвячено наукові праці таких відомих українських та зарубіжних учених, як: А.Н. Асаул, В.Г. Зінов, Н.Н. Івлієва, О.М. Козирев, Н.Ю. Пузін, П.М. Цибульов, В.М. Старинський, Е.В. Шипова [4].

Однак актуальними є перспективи розвитку страхування об'єктів права інтелектуальної власності. Не вирішеними залишаються практичні аспекти страхування ОПІВ, потребує змістовного аналізу можливість упровадження цього виду страхування в практику

інноваційного підприємництва та бізнесу, необхідне розроблення практичного інструментарію з моделювання процесу страхування ОПІВ, що сприятиме його поширенню та вдосконаленню.

Формулювання цілей статті. Метою статті є критичний аналіз чинників та моделювання процесу страхування об'єктів права інтелектуальної власності в українських умовах.

Виклад основного матеріалу. Розпорядження правами на об'єкти права інтелектуальної власності пов'язане з ризиками порушення немайнових та майнових прав на ОПІВ, наслідком чого зазвичай є збитки. Одним із можливих засобів захисту майнових інтересів власника ОПІВ є страхування фінансових ризиків.

Для здійснення моделювання процесу страхування доцільно розглянути життєвий цикл об'єкта права інтелектуальної власності, що наведено на рис. 1.

Як видно з рис. 1, до основних складників життєвого циклу ОПІВ належать: створення об'єкта права інтелектуальної власності, набуття прав на об'єкт права інтелектуальної власності; розпорядження пра-

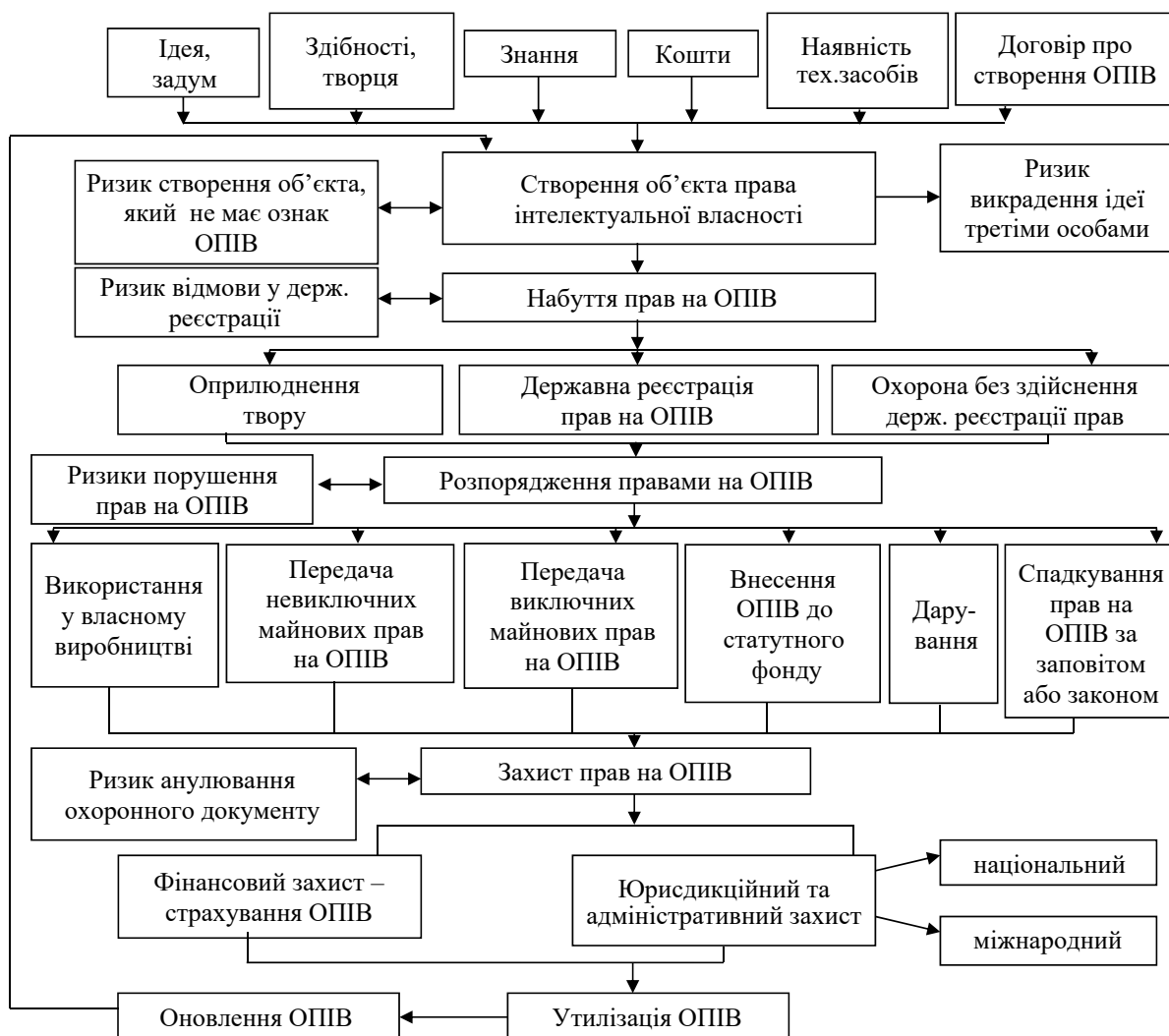

Рис. 1. Життєвий цикл об'єкта права інтелектуальної власності

Джерело: розроблено авторами на основі [6–8]

вами інтелектуальної власності; захист прав на об'єкти права інтелектуальної власності; утилізація об'єкта права інтелектуальної власності.

Процес страхування об'єкта права інтелектуальної власності можна поділити на декілька стадій: визначення можливості страхування прав на конкретний ОПІВ; укладання договору страхування; набрання чинності договором страхування; виконання умов договору страхування; закінчення строку дії договору страхування. Кожна стадія процесу страхування має свою мету.

Перша стадія має на меті визначити наявність прав у потенційного страхувальника на ОПІВ, наявність вартості ОПІВ та вимоги щодо її достовірності, визначення розміру страхової суми, розрахунок страхового платежу та визначення інших умов договору страхування.

Друга стадія виявляється в укладанні договору страхування сторонами.

Третя – стосується виконання страхувальником свого обов'язку по сплаті першого страхового платежу, що зазвичай є умовою для набрання чинності договору страхування.

Четверта та п'ята стадії процесу страхування здійснюються згідно з умовами укладеного сторонами договору та спрямовані на виконання умов договору.

З огляду на життєвий цикл об'єкта права інтелектуальної власності, що представлений на рис. 1, та на кожен окрему стадію процесу страхування, а також завдяки дослідженням законодавчої бази авторами було розроблено модель процесу страхування об'єктів права інтелектуальної власності (рис. 2). Як видно з рис. 2, на кожен етап процесу страхування впливають різні чинники:

- на першу стадію процесу страхування ОПІВ впливають наявність майнових прав, вартість ОПІВ, факт використання ОПІВ третіми особами, строк використання ОПІВ, можливі ризики порушення прав на ОПІВ;

- на другу стадію – наявність майнових прав, яка залежно від виду ОПІВ підтверджується або охоронним документом, виданим після проведення державної реєстрації прав на ОПІВ або іншим офіційним документом, що підтверджує наявність у потенційного страхувальника майнових прав на конкретний ОПІВ. Указаний чинник має ключове значення для визначення можливості страхування прав на ОПІВ, оскільки лише наявність охоронного документу або іншого офіційного документу, а у разі коли потенційний страхувальник є набувачем виключних майнових прав на нього – наявність і охоронного документу і відповідного договору про передачу прав на ОПІВ набувачу, може засвідчити права потенційного страхувальника. У разі ж відсутності охоронного документу на ОПІВ, офіційного документу або договору та охоронного документу страхова компанія, на думку авторів, має відмовити у страхуванні прав на ОПІВ, оскільки вони не підтверджені потенційним страхувальником. У такій

ситуації страхова компанія ризикує застрахувати недобросовісного конкурента, порушити права законного власника прав на ОПІВ та понести відповідні збитки.

Вартість ОПІВ впливає на визначення страхової суми, у межах якої страхова компанія здійснює виплату страхового відшкодування за настання страхового випадку. З іншого боку, страхова сума впливає на визначення розміру страхового платежу. Таким чином, інформація про вартість ОПІВ має носити достовірний характер, що забезпечить не лише дотримання прав власника ОПІВ, а й права страхової компанії.

На думку авторів, серед чинників, що впливають на вартість ОПІВ, слід відзначити: витрати на створення та державну реєстрацію прав на ОПІВ; витрати на підтримання охоронних документів у силі, організацію використання об'єкта, сплату податків та зборів; техніко-економічна значимість та попит на ОПІВ; готовність об'єкта до використання; очікувані доходи від використання ОПІВ; очікувані доходи від надання ОПІВ у використання третім особам; строк дії охоронного документу або строк дії ліцензійного договору; строк корисного використання ОПІВ; розмір судових витрат та інші витрати, пов'язані з об'єктом; середньостатистичні дані щодо вартості об'єктів даного виду та ін.

Сучасний ринок оцінки ринкової вартості об'єктів інтелектуальної власності можна охарактеризувати як такий, що зароджується. Сьогодні вже існує багато методик оцінки вартості патентів, секретів виробництва та інших ОПІВ.

Як правило, набута інтелектуальна власність під час здійснення господарської діяльності ставиться на баланс підприємства як нематеріальний актив. Робота з оцінки нематеріальних активів здійснюється у певній послідовності. На першому етапі здійснюється експертиза, перевіряється факт наявності, факт використання об'єктів інтелектуальної власності. На другому етапі проводиться експертиза охоронних документів (патентів і свідоцтв).

Перевірка охоронних документів проводиться, перш за все, по термінах дії. Потім необхідно звернути увагу на те, чи були зроблені щорічні виплати на підтримку охоронних документів у силі, у разі їх несплати документ може втратити силу. Подальша експертиза документів установлює право. Оцінюються лише ті майнові права, які належать правовласнику.

Сьогодні немає універсального методу визначення вартості нематеріальних активів (НМА) та об'єктів інтелектуальної власності (ОІВ). У нашій країні їх вартісна оцінка здійснюється з використанням класичних методичних підходів: витратного, прибуткового (дохідного), порівняльного (ринкового) та комбінованого. В Україні оцінка НМА і ОІВ уважається однією зі спеціалізацій у сфері професійної оцінки, а професійний оцінювач зобов'язаний застосовувати всі три підходи [4].

Кожен із методів має свої переваги та недоліки. Але, на думку авторів, саме прибутковий (дохідний)

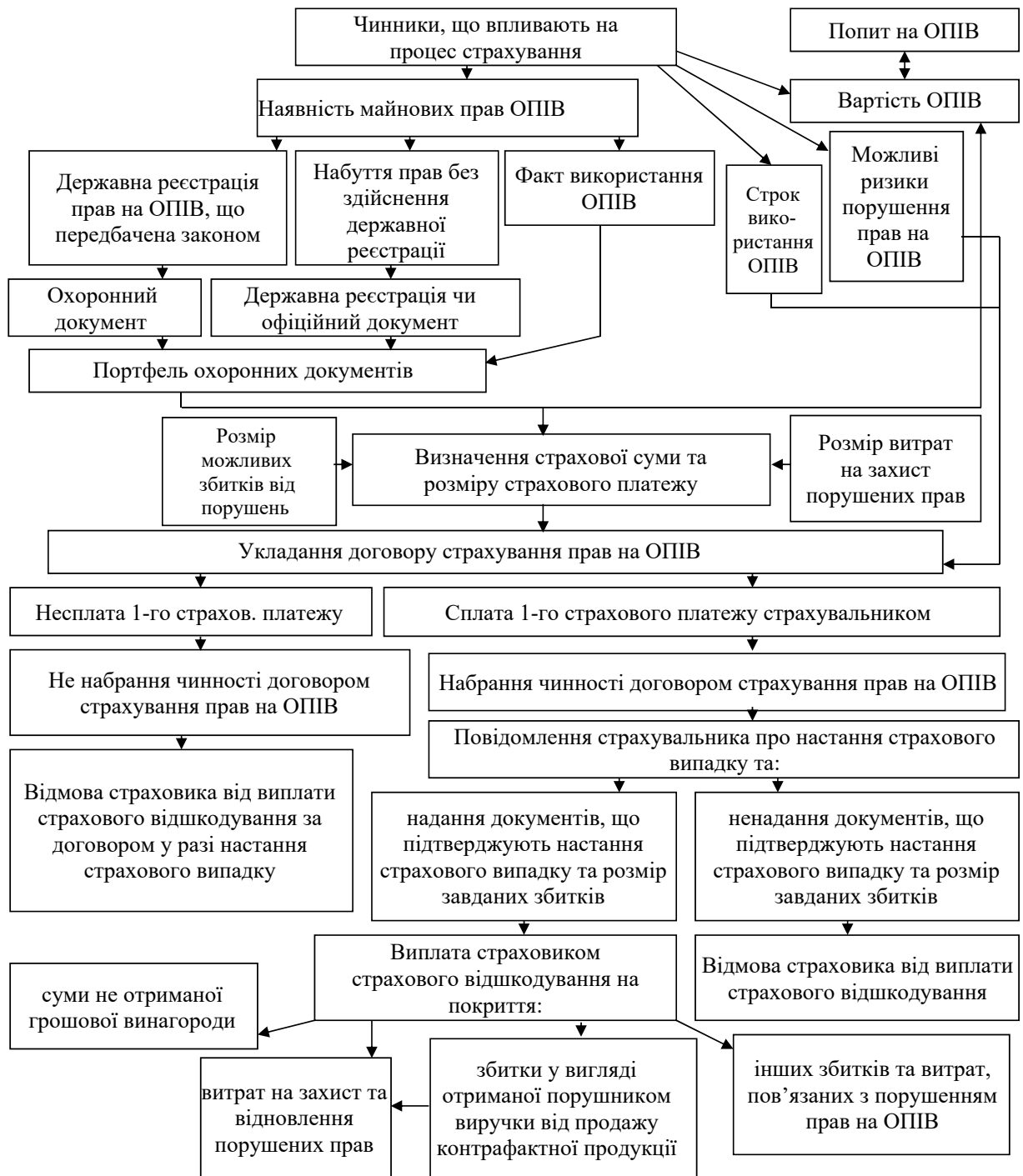

Рис. 2. Модель процесу страхування ОПВ

Джерело: розроблено авторами

підхід більш доцільно використовувати в процесі страхування ОПВ, тому що він у цьому разі розглядається як джерело доходу. Розглянемо більш детально цей підхід.

Отже, частка ліцензіара у прибутку, який генерується винаходом, розраховується за формулою [7]:

$$D_n = K_1 \times K_2 \times K_3, \quad (1)$$

де D_n – частка ліцензіара у прибутку, який генерується винаходом;

K_1 – коефіцієнт результату, який було досягнуто;
 K_2 – коефіцієнт складності технічної задачі, яка була вирішена;

K_3 – коефіцієнт новизни.

Щоб визначити прибуток ліцензіара, величину сумарного прибутку, який генерується винаходом, помножують на частку ліцензіара у прибутку [7]:

$$P_n = P \times D_n, \quad (2)$$

де P_n – прибуток ліцензіара, грн;

Π – прибуток, який генерується винаходом, грн.

Якщо в об'єкті використано декілька винаходів, то спочатку визначається сумарна частка прибутку, отриманого завдяки всім винаходам, корисний ефект від використання яких виражається в прибутку, а потім із цієї сумарної частки виділяють частки, отримані завдяки кожному винаходу окремо.

Для визначення сумарної частки прибутку, який припадає на всі винаходи, вибирається максимальне значення для кожного з коефіцієнтів K_1, K_2, K_3 серед значень, установлених для кожного винаходу. Максимальне значення коефіцієнтів може відноситися як до одного з винаходів, так і до декількох різних винаходів, які використані в об'єкті чи технології.

За максимальними значеннями коефіцієнтів визначається прибуток, який припадає на всі винаходи, які використані в об'єкті [7]:

$$\Pi_{\text{л. max}} = \Pi \times K_{1, \text{max}} \times K_{2, \text{max}} \times K_{3, \text{max}}. \quad (3)$$

Прибуток, який припадає на i -ий винахід, який використано в об'єкті, визначається за формулою [7]:

$$\Pi_{\text{л}} = \sum_{i=1}^n \Pi_{i, \text{max}} \times \frac{D_i}{D_1 + D_2 + \dots + D_n}, \quad (4)$$

де D_i – дохід від i -го винаходу, за яким розраховується прибуток;

n – кількість використаних винаходів.

Системна модель визначення вартості ОІВ із використанням комбінованого підходу передбачає уточнення результату оцінки, отриманого з використанням різних підходів (вартісний, ринковий, прибутковий) завдяки визначенню інтегрального коефіцієнту впливу кількісних і якісних чинників на вартість ОІВ, що включає у себе поділ за видами ОІВ та враховує особливості конкретного підходу до оцінки і може включати в себе різну кількість вихідних коефіцієнтів [4].

Зважаючи на те, що оцінку вартості майна та майнових прав в Україні можуть здійснювати лише особи, які є суб'єктами оціночної діяльності, то вартість об'єкта права інтелектуальної власності має бути підтверджена звітом про оцінку майна, що містить висновки про вартість майна та підтверджує виконані процедури з оцінки суб'єктом оціночної діяльності відповідно до договору. Звіт підписується оцінювачами, які безпосередньо проводили оцінку майна, і скріплюється печаткою та підписом керівника суб'єкта оціночної діяльності [6].

На визначення страхової суми під час укладання договору страхування впливають розмір можливих збитків від порушень та розмір витрат на захист порушених прав. Розмір витрат на захист порушених прав залежно від умов договору страхування може входити до страхової суми та визначається з огляду на можливі ризики порушення прав на ОПІВ та розмір можливих збитків від цих порушень.

Ризики порушення прав на ОПІВ є важливим чинником, оскільки залежно від виду ОПІВ, попиту на нього та інших параметрів допомагає визначити можливі страхові події, які в майбутньому можуть настати

та завдати шкоди суб'єкту права інтелектуальної власності. У разі якщо порушенням прав є невплата грошової винагороди за ліцензійним договором – це один розмір збитків, а якщо порушенням прав є недобросовісна конкуренція, яка виявляється у продажу контрафактної продукції, – вже інший розмір збитків. Тому визначення, які є можливі ризики порушення прав на конкретний ОПІВ, допомагає підрахувати розмір можливих збитків від визначених порушень.

Строк використання ОПІВ може впливати на визначення строку дії договору страхування, у разі якщо потенційний страхувальник виявить бажання застрахувати права на ОПІВ на весь строк дії використання ОПІВ. Зазначений строк визначається виходячи зі строку чинності виключних майнових прав на відповідний ОПІВ, що встановлено чинним законодавством України, та з урахуванням дати державної реєстрації прав на ОПІВ. Безперечно, використання ОПІВ можливе й після закінчення строку чинності виключних майнових прав власника, однак суб'єкт права інтелектуальної власності вже втрачає право на отримання грошової винагороди за використання ОПІВ, а також право дозволяти чи забороняти його використання. Таким чином, після закінчення строку чинності виключних майнових прав автоматично виключається можливість будь-якого захисту майнових прав суб'єкта права інтелектуальної власності, у тому числі фінансового.

Вищезазначені чинники впливають на визначення можливості страхування прав на конкретний ОПІВ та на укладання договору страхування, оскільки спрямовані на встановлення наявності правових підстав для укладання договору та визначення параметрів його істотних умов.

Набрання чинності договору страхування має велике значення для виконання умов договору сторонами та наявності у страхувальника права в разі настання страхового випадку вимагати від страховика здійснити страхове відшкодування.

Договір страхування набирає чинності з моменту внесення страхувальником першого страхового платежу, якщо інше не встановлено договором. На практиці питання набрання чинності договором страхування зазвичай вирішується з урахуванням існуючого «загального правила», а саме: договір набирає чинності з моменту сплати страхувальником першого страхового платежу. У разі несплати страхувальником першого страхового платежу договір страхування не набирає чинності та страхувальник за настання страхової події не набуває права на отримання страхового відшкодування. Під час розроблення моделі процесу страхування ОПІВ автори врахували цей момент, але слід відзначити, що законодавець передбачив право сторін самостійно визначити момент набрання чинності договором страхування [9].

Повідомлення страхувальника про настання страхового випадку та надання підтверджувальних документів, з одного боку, має бути обов'язковою умовою

договору страхування, оскільки завдяки цим діям страхувальника страховик дізнається та переконується у факті настання страхового випадку та розмірі завданих збитків. Для цього страхувальник разом із повідомленням повинен надати страховику документи, що підтверджують настання страхового випадку та розмір завданих ним збитків. Такими документами, наприклад, можуть бути висновок експерта з інтелектуальної власності, рішення суду або інші документи, що підтверджують порушення прав страхувальника та мають офіційний, незалежний та достовірний характер. Після розгляду вказаних документів у разі їх відповідності критеріям офіційності, незалежності та достовірності страховик здійснює на користь страхувальника виплату страхового відшкодування на покриття: суми не отриманої грошової винагороди; збитків у вигляді отриманої порушником виручки від продажу контрафактної продукції; витрат на захист та відновлення порушених прав; інших збитків та витрат, пов'язаних із порушенням прав на ОПВ.

Відсутність документів, що підтверджують настання страхового випадку та розмір завданих збитків, позбавляє страховика можливості переконатися у настанні правових підстав для виплати страхового відшкодування та в сумі завданих збитків, на відшкодуванні яких наполягає страхувальник.

Висновки. Таким чином, розроблена модель та опис процесу страхування об'єкта права інтелектуальної власності дають цілісну картину поетапного здійснення захисту власника ОПВ, забезпечують компенсацію збитків, що особливо актуально для інтелектуальних підприємницьких структур та бізнесу в умовах нестабільної економічної ситуації в країні та світі. Запропонована модель може бути використана в діяльності страхових компаній, які зацікавлені в розвитку цього напрямку страхування, як найсучасного та вельми перспективного. Адже розвиток будь-якої страхової компанії, залежить, перш за все, від створення такого страхового продукту, який би відповідав майновим інтересам власників та керівників підприємств які діють на ринку інтелектуальних продуктів. Отже, одним із таких страхових продуктів є саме страхування об'єктів права інтелектуальної власності, оскільки, по-перше, власники ОПВ потребують фінансового захисту майнових прав, а по-друге, ця страхова послуга відсутня на українському страховому ринку. Запровадження такого виду страхування здійснить залучення нових клієнтів, що надасть нові економічні можливості та забезпечить підвищення конкурентоспроможності як вітчизняних страхових компаній, так й інтелектуального підприємництва в Україні.

Список літератури:

1. Національна стратегія розвитку сфери інтелектуальної власності : проєкт. *Матеріали сайту NIPO UA*. 2019. URL: <http://strategyip.info/> (дата звернення: 13.05.11).
2. Лобова О.М. Теоретичні засади страхування інтелектуальної власності. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 16/2016. С. 5–9.
3. Фесенко Н.В., Яремченко Л.М. Стан та перспективи функціонування страхового ринку. *Економіка та держава*. 2019. № 8. С. 28–34.
4. Перерва П.Г., Косенко О.П., Ткачов М.М. Розвиток методів вартісної оцінки нематеріальних активів та об'єктів інтелектуальної власності. *Научные труды ДонНТУ. Серия: экономическая*. 2014. № 4. С. 57–66.
5. Управління інтелектуальною власністю : монографія / П.М. Цибульов та ін. ; за ред. П.М. Цибульова. Київ : К.І.С., 2005. 448 с.
6. Цибульов П.М. Основи інтелектуальної власності : навчальний посібник. Київ : Інститут інтелектуальної власності і права, 2003. 172 с.
7. Можливості моделювання процесу страхування об'єктів права інтелектуальної власності / Т.В. Петренко та ін. *Новості науки Придніпров'я*. 2011. № 1–2. С. 63–69.
8. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні». *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 47. Ст. 251. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text> (дата звернення: 14.05.2021).
9. Закон України «Про страхування». *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 18. Ст. 78. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 14.05.2021).

References:

1. Natsionalna stratehiia rozvytku sfery intelektualnoi vlasnosti: proekt [National strategy for the development of intellectual property: a project]. *Materialy сайту NIPO UA*. Available at: <http://strategyip.info/> (accessed 13 April 21).
2. Lobova O.M. (2016) Teoretychni zasady strakhuvannia intelektualnoi vlasnosti. [Theoretical principles of intellectual property insurance]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 6, pp. 5–9.
3. Fesenko N.V., Yaremchenko L.M. (2019) Stan ta perspektyvy funktsionuvannia strakhovoho rynku [Status and prospects of the insurance market]. *Ekonomika ta derzhava*, vol. 8, pp. 28–34.
4. Pererva P.H., Kosenko O.P., Tkachov M.M. (2014) Rozvytok metodiv vartisnoi otsinky nematerialnykh aktyviv ta ob'ektiv intelektualnoi vlasnosti. [Development of valuation methods for intangible assets and intellectual property]. *Nauchnye trudy DonNTU. Seriya: ekonomicheskaya*, vol. 4, pp. 57–66.

5. Tsybulov P.M., Chebotarov V.P., Zinov V.H., Suini Yu. (2005) Upravlinnia intelektualnoiu vlasnistiu [Intellectual property management]: monohrafiia. Kyiv: «K.I.S.». 448 p.

6. Tsybulov P.M. (2003) Osnovy intelektualnoi vlasnosti. Navchalnyi posibnyk [Fundamentals of intellectual property. Tutorial]. Instytut intelektualnoi vlasnosti i prava. 172 p.

7. Petrenko T.V., Rulikova N.S., Kovshov V.M., Petrenko V.O. (2011) Mozhlyvosti modeliuвання protsesu strakhuvannia ob'ektiv prava intelektualnoi vlasnosti [Possibilities of modeling the process of insurance of intellectual property rights]. *Novosty nauky Prydneprov'ia*, vol. 1–2, pp. 63–69.

8. Zakon Ukrainy «Pro otsinku maina, mainovykh prav ta profesiinu otsinochnu diialnist v Ukraini» (2001) [Law of Ukraine «On Valuation of Property, Property Rights and Professional Valuation Activities in Ukraine»]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, vol. 47, st. 251. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text> (accessed 14 April 2021).

9. Zakon Ukrainy «Pro strakhuvannia» (1996) [Law of Ukraine «On Insurance»]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, vol. 18, st. 78. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text> (accessed: 14 April 2021).

МОДЕЛИРОВАНИЕ ПРОЦЕССА СТРАХОВАНИЯ ОБЪЕКТОВ ПРАВА ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ

В статье исследуется актуальная тема защиты прав на объекты интеллектуальной собственности с использованием страхования. Обоснованы преимущества страхования перед компенсацией на основании судебной защиты. Доказано, что практика применения законодательства имеет целый ряд проблем, поэтому страхование создает возможность компенсировать убытки гораздо быстрее и эффективнее. Для осуществления моделирования процесса страхования построен жизненный цикл объекта права интеллектуальной собственности. Разработана модель процесса страхования объектов права интеллектуальной собственности, проанализированы факторы, влияющие на этот процесс. Рассмотрены подходы к определению стоимости объекта права интеллектуальной собственности как главного фактора, который влияет на определение страховой суммы. Исследованы другие факторы, влияющие на процесс заключения договора страхования, а именно: возможные убытки от нарушений и размер затрат на защиту нарушенных прав, срок использования объекта права интеллектуальной собственности как такой, что влияет на определение срока действия договора страхования, аспекты вступления в силу договора страхования.

Ключевые слова: объект права интеллектуальной собственности, страхование интеллектуальной собственности, объекты страхования интеллектуальной собственности, защита интеллектуальной собственности.

SIMULATION OF OBJECT INSURANCE PROCESS INTELLECTUAL PROPERTY

The article examines the current topic of protection of intellectual property rights with the use of insurance. The advantages of insurance over compensation on the basis of judicial protection are substantiated. Analysis of scientific research has shown that the practice of law enforcement has a number of problems, so insurance creates an opportunity to compensate for losses much faster and more efficiently. The risks associated with the disposal of rights to intellectual property rights have been studied. To model the insurance process, the life cycle of the object of intellectual property rights is built. It is studied that it consists of the creation of an object of intellectual property rights; acquisition of rights to the object of intellectual property rights; disposal of intellectual property rights; protection of rights to intellectual property rights; disposal of the object of intellectual property rights. A model of the process of insurance of intellectual property rights has been developed, the factors influencing this process have been analyzed. It is determined that the process of insurance of the object of intellectual property rights has the following stages: determining the possibility of insurance of rights to the object of intellectual property; concluding an insurance contract; entry into force of the insurance contract; fulfillment of the terms of the insurance contract; expiration of the insurance contract. It is emphasized that the value of the intellectual property affects the determination of the sum insured, within which the insurance company pays the insurance indemnity in the event of an insured event. Approaches to determining the value of an intellectual property object are considered. The calculation is considered on the basis of the profitable (income) approach, which should be used in the process of insuring the object of intellectual property rights. Other factors influencing the possibility of insuring the rights to the object of intellectual property rights and the conclusion of the insurance contract, namely: possible losses from violations and the cost of protection of infringed rights, the term of use of the object of intellectual property rights as such which affects the determination of the term of the insurance contract, aspects of the entry into force of the insurance contract.

Key words: object of intellectual property rights, intellectual property insurance, objects of intellectual property insurance, protection of intellectual property.